

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების 2015 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება

შესავალი

საქართველოს ფინანსთა მინისტროს სახაზინო სამსახურის მიერ 2015 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულებების მიერ წარმოდგენილი ნაერთი წლიური ფინანსური ანგარიშგებების მიხედვით.

დარიცხვის მეთოდის შესაბამისი საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) სრულ დანერგვამდე, სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციები ფინანსურ ანგარიშგებას ამზადებენ დარიცხვის მეთოდით. ასევე, მეთოდოლოგიით განსაზღვრულ შემთხვევებში დასაშვებია საკასო მეთოდის გამოყენება.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შედგენისთვის გამოყენებულ იქნა საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები (IPSAS) და ასევე, შემდეგი ნორმატიული აქტები:

- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის N429 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“ ინსტრუქცია;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2002 წლის 31 დეკემბრის №439 ბრძანებით დამტკიცებული ბიუჯეტების დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ძირითადი აქტივების ფიზიკური ცვეთის ნორმებისა და მათი ბუღალტრულ აღრიცხვაში ასახვის შესახებ“ ინსტრუქცია;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის №424 ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელების წესის შესახებ“ ინსტრუქცია

ზოგადი განმარტება

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების 2015 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის N429 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“ ინსტრუქციის შესაბამისად

კონსოლიდაციას ექვემდებარება სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი

დაწესებულებების ნაერთი ფინანსური ანგარიშგებები. მხარჯავი დაწესებულებების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) შესაბამისად, სრული კონსოლიდაცია ვერ განხორციელდა შიდა ოპერაციების დიდი მოცულობის გამო.

სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი დაწესებულების მიერ მომზადებული ნაერთი ფინანსური ანგარიშგებები მოიცავს სახელმწიფო ერთეულების და საქონლისა და მომსახურების უსასყიდლოდ ან/და ეკონომიკურად უმნიშვნელო ფასებით მიწოდების განმახორციელებელი, მხარჯავი დაწესებულებების მიერ კონტროლირებული, ერთეულების ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებს.

2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს შემდეგი მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებს:

1. საქართველოს პარლამენტი
2. საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია
3. საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატი
4. საქართველოს მთავრობის კანცელარია
5. საქართველოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
6. საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია
7. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო
8. საქართველოს უზენაესი სასამართლო
9. საერთო სასამართლოები
10. საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო
11. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და თვითმმართველ ქალაქ ფოთში
12. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში
13. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ბაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და თვითმმართველ ქალაქ ქუთაისში
14. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში
15. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია დუშეთის, თიანეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში
16. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში

17. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში
18. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრიწყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და თვითმმართველ ქალაქ რუსთავში
19. სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში
20. ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი
21. დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი
22. შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი
23. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
24. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
25. საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო
26. საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო
27. საქართველოს სასჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა სამინისტრო
28. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო
29. საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო
30. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო
31. საქართველოს დაზვერვის სამსახური
32. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო
33. საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო
34. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრო
35. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო
36. საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
37. საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
38. საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტრო
39. საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო
40. საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური
41. საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი
42. სსიპ _ საზოგადოებრივი მაუწყებელი
43. სსიპ _ სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო
44. სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია

45 საქართველოს საპატრიარქო¹

46. სსიპ _ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო
47. სსიპ _ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური _ საქსტატი
48. სსიპ საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური
49. სსიპ _ საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო
50. სსიპ _ საჯარო სამსახურის ბიურო
51. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი
52. სავაჭრო_სამრეწველო პალატა
53. სსიპ _ იურიდიული დახმარების სამსახური
54. სსიპ_ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური
55. სსიპ_რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო
56. სსიპ_საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური
57. ა(ა)იპ_საქართველოს სოლიდარობის ფონდი
58. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და კრიზისების საბჭოს აპარატი
59. სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური
60. სსიპ_განათლების საერთაშორისო ცენტრი
61. სსიპ_შესყიდვების სააგენტო
62. სსიპ_ საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი „საქპატენტი“

გარდა ამისა, ფინანსური ანგარიშგების მონაცემების სრულყოფის მიზნით, დამატებულია სახელმწიფო ბიუჯეტის საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების (კოდი 58 00) გაწეული დანახარჯები, ასევე, ფინანსთა სამინისტროს და სახაზინო სამსახურის რეესტრების მონაცემები ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების შესახებ (რაც არ არის მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული).

ფინანსური ანგარიშგება და ანგარიშგების კომპონენტები

ფინანსური ანგარიშგება ასახულია ინფორმაცია მხარჯავი დაწესებულებების ფინანსურ მდგომარეობაზე, მათი საქმიანობის ფინანსურ შედეგებზე, კაპიტალის ცვლილებაზე და ფულადი სახსრების ნაკადებზე საანგარიშო პერიოდში.

ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი მოიცავს:

- ა) ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებას (ბალანსს) - ფორმა #1;

¹ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მაჩვენებლები

- ბ) ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა #2;
- გ) ფულადი სახსრების მოძრაობის შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა#3;
- დ) კაპიტალში ცვლილებების შესახებ ანგარიშგებას - ფორმა#4;
- ე) ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიშგებას - ფორმა#5;
- ვ) ახსნა-განმარტებით შენიშვნებს.

გარდა ამისა, დანართის სახით დამატებით მოცემულია არაფინანსური აქტივების მიღების და გასვლის შესახებ ინფორმაცია.

ანგარიშგების თარიღი

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ორგანიზაციების მიერ ფინანსური ანგარიშგების თარიღიდან 3 თვის განმავლობაში (საანგარიშო წლის დასრულებიდან მომდევნო წლის 1 აპრილამდე) .

საანგარიშგებო პერიოდი

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ანგარიშგების საანგარიშო პერიოდია კალენდარული წელი, 2015 წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრამდე.

საანგარიშგებო ვალუტა

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ეროვნულ ვალუტაში - ლარში, რომელიც წარმოადგენს საანგარიშგებო ვალუტას. დამრგვალება განხორციელებულია ათასებამდე.

უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები

ოპერაციები შეფასების ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განიხილებ, ა როგორც უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები, ოპერაციის მოხდენის დღეს მოქმედი ოფიციალური გაცვლითი კურსით. ანგარიშგების თარიღისათვის უცხოურ ვალუტაში ასახული აქტივების და ვალდებულებების ფულადი მუხლები IPSAS 4 -ის “უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული შედეგები” - მოთხოვნების შესაბამისად, გადაანგარიშებულია საანგარიშგებო თარიღისათვის არსებული ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად. წლის ბოლოს კონვერტაციის დროს წარმოშობილი კურსთაშორის სხვაობები აისახება შესაბამისად, კაპიტალის (წმინდა ღირებულების ან მოგება/ზარალის) ანგარიშებზე.

რესურსების განაწილება და გამოყენება

ორგანიზაციების დაფინანსების წყაროებია: სახელმწიფო ბიუჯეტი (მათ შორის: სახელმწიფო ბიუჯეტში ასახული მესამე პირის გადახდები) და არასაბიუჯეტო საქმიანობით მიღებული შემოსავლები. მხარჯავი დაწესებულებების მიერ ხარჯები გაწეულ იქნა სამართლებრივი და სახელშეკრულებო მოთხოვნების შესაბამისად, ასევე, მოქმედი კანონმდებლობით დაწესებული შეზღუდვების გათვალისწინებით - როგორც ბიუჯეტით გათვალისწინებული ასიგნებების და გეგმის, ასევე, ვალდებულებების მოცულობის ფარგლებში.

ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ინფორმაციას სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების შესახებ, რომელიც მზადდება მოქმედი კანონმდებლობის გათვალისწინებით, საკასო მეთოდის შესაბამისად (ფინანსური ანგარიშგებისგან დამოუკიდებლად).

გადასახადების გაანგარიშება და გადახდა

საგადასახადო მიზნებისათვის, ერთეულების მიერ გადასახადების გაანგარიშება და გადახდა განხორციელდა საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის მიხედვით, ხოლო ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახა სახელმწიფო სექტორში მოქმედი აღრიცხვის და ანგარიშგების ნორმებით და პრინციპებით, რომელიც ძირეულად განსხვავდება საგადასახადო კანონმდებლობის მოთხოვნებისგან.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შედგენის და წარდგენის საფუძვლები
ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ორგანიზაციები წარმოადგენენ ფუნქციონირებად ერთეულებს და ახლო მომავალში არ იგეგმება მათი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია.

ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანად არის წარდგენილი ინფორმაცია ორგანიზაციების ფინანსური მდგომარეობის, საქმიანობის ფინანსური შედეგების და ფულადი სახსრების ნაკადების შესახებ და არ ეწინააღმდეგება ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების ინსტრუქციის მოთხოვნებს.

ფინანსურ ანგარიშგებაში ყველა ეკონომიკური მოვლენა შეფასების და აღიარების კრიტერიუმების გათვალისწინებით არის წარმოდგენილი.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს გამოყენებულია ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების ინსტრუქციით განსაზღვრული სააღრიცხვო პოლიტიკა და ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმა.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შედგენის თარიღისთვის და შემდგომ პერიოდში მომხდარი მოვლენები

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შედგენის თარიღისთვის და შემდგომ პერიოდში მომხდარი მოვლენები, რომლებიც დამატებით ინფორმაციას იძლევიან ორგანიზაციების ფინანსური მდგომარეობის შესახებ, ასახულია ფინანსური ანგარიშგების ახსნა-განმარტებით შენიშვნებში.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები დამატებით მოიცავს ისეთ ინფორმაციებს, რომლებიც არაფინანსური ხასიათისაა და არ არის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის შემადგენელი ნაწილი, თუმცა, საჭიროა ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ფინანსური ხასიათის ინფორმაციის ასახსნელად.

კონსოლიდირებული ანგარიშგების შეზღუდვა

მოთხოვნები და ვალდებულებები, რომლებიც წარმოშობილია მხარჯავსა (მაკონტროლებელსა) და კონტროლირებულ ერთეულებს შორის შიდა ოპერაციებით, ფინანსური ანგარიშგებიდან ძირითადად, ელიმინირებულია, ხოლო კონსოლიდირებული (ნაერთი) ანგარიშგების შედგენის დროს მოთხოვნების და ვალდებულებების ელიმინირება არ განხორციელებულა, ვინაიდან არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ მხარჯავ დაწესებულებებს შორის საანგარიშო პერიოდში შიდა ოპერაციების განხორციელებასთან დაკავშირებით.

სააღრიცხვო პოლიტიკა

და განმარტებითი შენიშვნები

აქტივები და ვალდებულებები ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია გრძელვადიან და მოკლევადიან მუხლებად და სტრუქტურა შედგენილია ლიკვიდობის კლების მიხედვით.

აქტივები ძირითადად შეფასებულია პირვანდელი ღირებულებით. ამასთან, ზოგჯერ რეალური (გადაფასებული) ღირებულებით შეფასების მეთოდით გამოიყენება (რაც დასტურდება ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ინფორმაციით - არასაოპერაციო შემოსავლებით/ხარჯებით).

საქართველოს საჯარო სექტორში არსებული აღრიცხვის სპეციფიკის გათვალისწინებით, აქტივების სალიკვიდაციო ღირებულების განსაზღვრა არ ხდება: სახელმწიფო ერთეულებს აქტივები მთავრობისგან გადაეცემა როგორც დროებით სარგებლობაში, მათი ფუნქციონირების პერიოდში. ასეთი სახით გადაცემული და ასევე, ფუნქციონირების პერიოდში სახელმწიფო სახსრებით შექმნილი უძრავი ქონების რეალიზაციის შემთხვევაში, მიღებულ შემოსულობებზე „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ მოთხოვნით, ერთეულს წარმოეშობა ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულება, ხოლო მოძრავი ქონება სარეალიზაციოდ, მოქმედი კანონმდებლობით, ვალდებულია გადასცეს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ-მომსახურების სააგენტოს და ამ შემთხვევაში, რეალიზაციით მიღებული შემოსულობის და ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულების აღიარება სახელმწიფო ერთეულების მიერ არ ხდება.

აქტივები

ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები

ფულადი სახსრები მოიცავს როგორც ხაზინის ერთიან ანგარიშზე არსებულ ფულს (ხაზინის მონაცემების შესაბამისად), ასევე, ფულად სახსრებს საბანკო ანგარიშებზე და ნაღდ ფულს სალაროში (ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისად).

ფულადი სახსრები ასახულია ნომინალით. უცხოურ ვალუტაში არსებული ფულადი სახსრები ეროვნულ ვალუტაში გადაანგარიშებულია ანგარიშგების თარიღისთვის არსებული ოფიციალური გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში ოპერაციები აღრიცხულია ოპერაციის დღეს არსებული კურსით, ხოლო კურსთა შორის სხვაობა ასახულია არასაოპერაციო შემოსავლებში/ხარჯებში. ფულად სახსრებში ასახულია ხაზინის ერთიან ანგარიშზე, ასევე კომერციულ ბანკებში რიცხული დეპოზიტები, რომლებიც აღირიცხება როგორც ფინანსური აქტივები, ამავდროულად ვალდებულებები (არ აღიარდება შემოსავლებად). ხაზინის ერთიან ანგარიშზე რიცხულ დეპოზიტებს

საპროცენტო სარგებელი არ ერიცხება. დეპოზიტების გამოყენება საბიუჯეტო ორგანიზაციების ხარჯების დასაფინანსებლად გამოყენება დაუშვებელია.

ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები

ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები შეფასებულია ნომინალური ღირებულებით. ფინანსურ აქტივებზე და მოთხოვნებზე დარიცხული ჯარიმები და სანქციები ასახულია შემოსავლებში და აქტივების ცალკე ანგარიშზე. ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები უმეტესწილად წარმოქმნილია წინასწარი გადახდებით ბიუჯეტიდან და „ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების“ საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განხორციელებული გადახდებით. მცირე ნაწილია არასაბიუჯეტო საქმიანობის შედეგად მომსახურების და აქტივების მიწოდებით, ასევე სხვა მიწოდებებით წარმოქმნილი ფინანსური აქტივები, მოთხოვნები და სხვა დებიტორული დავალიანებები. ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები წარმოდგენილია მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების და მოთხოვნების სახით. გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების და მოთხოვნების მიმდინარე ნაწილი ასახულია როგორც მოკლევადიანი ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები. ფინანსური აქტივის მიღების ან გასვლის ღირებულებას წარმოადგენს მისი გაცვლის ღირებულება.

მოთხოვნებს და დებიტორულ დავალიანებებს ხაზინის მონაცემთა ბაზის მიხედვით გააჩნია შემდეგი სტრუქტურა: დებიტორების აღრიცხვის ჟურნალში აღირიცხება ანალიზური აღრიცხვის მიზნებისათვის დებიტორი ორგანიზაციების დასახელებები, დებიტორული დავალიანების წარმოშობის წლები და კლასიფიცირებულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად. ფინანსური ანგარიშების ინფორმაცია საბიუჯეტო სახსრებით წარმოშობილ დებიტორულ დავალიანებებზე გაანალიზებულია ხაზინის ელექტრონულ ბაზაში განთავსებულ წინასწარი (საავანსო) გადახდების მონაცემებთან მიმართებით.

ფინანსური აქტივები ძირითადად წარმოდგენილია სესხების და აქციების და სხვა კაპიტალის სახით. ორგანიზაციების ფინანსური აქტივების კონსოლიდირებული მონაცემები კორექტირებულ იქნა ფინანსთა სამინისტროს და სახაზინო სამსახურის საშინაო და საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე გაცემული საშინაო სესხების მონაცემების გათვალისწინების შედეგად. ქვემოთ მოცემულია აღნიშნული მონაცემები ცხრილის სახით:

ფინანსური აქტივი (ათასებში)	გრძელვადიანი		ზრდა/კლება
	2014 წ. 31 დეკემბერი	2015 წ. 31 დეკემბერი	
საშინაო	1,423,471.9	1,793,600.8	370,128.8
სესხები	1,423,471.9	1,793,600.8	370,128.8

მ.შ. სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაცემული სესხები	1,423,471.9	1,793,600.8	370,128.8
საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე	1,226,507.4	1,581,979.8	355,472.3
საშინაო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე	196,964.4	211,621.0	14,656.6
მ.შ ლარი	133,250.8	129,743.0	(3,507.8)
მ.შ დოლარი (ექვივალენტი ლარში)	63,713.6	81,877.9	18,164.3

შენიშვნა: ვალუტის კურსის ცვლილება აშშ დოლარში გაცემულ სესხებზე იძლევა 18,164,331.39 ლარის განსხვავებას და ზრდის ფინანსურ აქტივს დოლარში გაცემულ სესხებზე	ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი აშშ დოლარის კურსი ლართან მიმართებაში 31.12.2014წ	1.8636
	ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი აშშ დოლარის კურსი ლართან მიმართებაში 31.12.2015წ	2.3949

ძირითადი აქტივები

ძირითადი აქტივები ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში ასახულია საწყისი (ისტორიული) ღირებულებით, რომელიც შემცირებულია ცვეთის თანხით. საწყისი ღირებულება მოიცავს ძირითადი აქტივების შესყიდვის ფასს, ასევე ყველა იმ დანახარჯს, რაც დაკავშირებულია შეძენასთან, საკუთრების უფლების მოპოვებასთან და ექსპლუატაციაში შესვლასთან.

ძირითად აქტივებს ცვეთა ერიცხებათ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2002 წლის 31 დეკემბრის ბრძანებით N439 „ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ძირითადი აქტივების ფიზიკური ცვეთის ნორმებისა და მათი ბუღალტრული აღრიცხვის ასახვის შესახებ“ დამტკიცებული ინსტრუქციის შესაბამისად. საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული წლიური ცვეთის ნორმები ძირითადი აქტივების თითოეული კატეგორიისთვის მერყეობს 0.75%-დან 50%-მდე. ძირითადი აქტივების დაჯგუფება ხდება საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად და ცვეთის დარიცხვის მიზნით ძირითადი აქტივების სააღრიცხვო ჯგუფები არ იქმნება. კანონმდებლობით ძირითადი აქტივებიდან ცვეთა არ ერიცხება - საბიბლიოთეკო ფონდებს, კულტივირებულ აქტივებს. ცვეთის თანხის აკუმულირება არ ხდება და დარიცხული ცვეთა ტარდება ხარჯებში, როგორც ძირითადი კაპიტალის მოხმარება ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის შესაბამისად.

ძირითადი აქტივების მოვლა-შენახვასა და რემონტის დანახარჯები, რომლითაც არ იზრდება ძირითადი აქტივების ღირებულება, განხილულია ხარჯებად, ხოლო არსებული აქტივების არსებითი გაუმჯობესება – განახლება, რეკონსტრუქცია ან გაფართოება, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის საწარმოო სიმძლავრეს, ხარისხს ან ახანგრძლივებს არსებული ძირითადი აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადას, განიხილება როგორც ძირითადი აქტივების მიღება.

მატერიალური მარაგები და გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივები

მატერიალური მარაგები ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშში წარმოდგენილია ღირებულებით, რომელიც მოიცავს მათ შეძენასთან, წარმოებასთან და გადამუშავებასთან დაკავშირებულ ყველა დანახარჯს. მატერიალურ მარაგებში ასახულია საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული სტრატეგიული მარაგები, ნედლეული და მასალები, დაუმთავრებელი წარმოება, მზა პროდუქცია, გასაყიდად შეძენილი საქონელი და ასევე მცირეფასიანი აქტივები, რომლებიც არ აკმაყოფილებენ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ძირითადი აქტივების აღიარების კრიტერიუმს: ღირებულება ნაკლებია 500 ლარზე და ერთ წელზე მეტი გამოყენების ვადით.

ვალდებულებები

ვალდებულებები, რომლებიც ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია როგორც ფინანსური ვალდებულებები, ძირითადად, შეესაბამება საბიუჯეტო კლასიფიკაციას და GFS-2001 მეთოდოლოგიას, თუმცა, ამავე დროს, საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS)) შესაბამისად, დაყოფილია მოკლევადიან და გრძელვადიან ფინანსურ ვალდებულებებად. ვადაგადაცილებულ დავალიანებებზე (კრედიტორული დავალიანებები, რომელიც არ არის დაფარული ანგარიშგების თარიღისთვის) ინფორმაცია მითითებულია ერთეულების განმარტებით შენიშვნებში.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებები წარმოდგენილია მოკლევადიანი და გრძელვადიანი სესხების (მათ შორის, ფინანსური იჯარის) და ფასიანი ქაღალდების სახით. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფინანსური ვალდებულებები ანგარიშგების თარიღისათვის გადაყვანილია საანგარიშგებო ვალუტაში ამ თარიღის კურსით. აღნიშნული მონაცემები კორექტირებულ იქნა ფინანსთა სამინისტროს ვალდებულებების მონაცემების გათვალისწინებით. ქვემოთ მოცემულია აღნიშნული ინფორმაცია:

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	მოკლევადიანი		ზრდა/კლება
	2014 წ. 31 დეკემბერი	2015 წ. 31 დეკემბერი	
საშინაო			
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	372,093.8	381,066.3	8,972.5

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	გრძელვადიანი		ზრდა/კლება
	2014 წ. 31 დეკემბერი	2015 წ. 31 დეკემბერი	
საშინაო			
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	1,503,494.9	1,774,202.4	270,707.5

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	გრძელვადიანი		ზრდა/კლება
	2014 წ. 31 დეკემბერი	2015 წ. 31 დეკემბერი	
საგარეო			
სესხები	6,894,943.2	9,136,326.2	2,241,383.0
მ.შ ეროვნული ბანკის მიერ აღებული სავალუტო ფონდის სესხები	79,380.0	46,461.5	-32,918.5
მ.შ გარანტირებული სესხები	4,731.9	5,157.9	426.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	931,800.0	1,197,450.0	265,650.0

შენიშვნა: ლარში ვალდებულებების ნაშთების დათვლისას გამოყენებულია აღნიშნული თარიღისათვის ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსები. შესაბამისად ცვლილება (ზრდა/კლება) საანგარიშო პერიოდში მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია სავალუტო კურსების ცვლილებაზე.

სხვა კრედიტორული დავალიანებები

სხვა კრედიტორული დავალიანებები წარმოადგენს მიმდინარე ვალდებულებებს, რომლებიც ძირითადად წარმოშობილია საბიუჯეტო სახსრებით განხორციელებული ოპერაციებიდან. მათ შორის საანგარიშგებო პერიოდში წარმოშობილი ვალდებულებები წარმოადგენენ უმნიშვნელო ნაწილს მთლიან დავალიანებაში. სხვა კრედიტორულ დავალიანებებში ასახულია აგრეთვე ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულებები, წარმოქმნილი დარიცხვის ოპერაციებით და „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ პრინციპების (უნივერსალობის) გათვალისწინებით.

ანალიზური აღრიცხვის მიზნებისათვის, გამოყენებულია სახაზინო სამსახურის ინფორმაცია თითოეული ორგანიზაციის კრედიტორული დავალიანების შესახებ თანხების მიმდების, წარმოშობის წლების და საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად ხარჯების კატეგორიების მიხედვით.

კაპიტალი

წმინდა ღირებულება

წმინდა ღირებულება წარმოადგენს დამაბალანსებელ მუხლს, რომელიც გაანგარიშებულია საბიუჯეტო სახსრებით განხორციელებულ ხარჯებსა და შემოსავლებს (მ.შ. ბიუჯეტიდან მიღებულ დაფინანსებას) შორის სხვაობა, კორექტირებულია ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულებით და აქტივების და ვალდებულებების ოპერაციების გარეშე წმინდა ცვლილებით (არასაოპერაციო შემოსავლები/ხარჯები)

გაუნაწილებელი მოგება

გაუნაწილებელი მოგების თანხების გაანგარიშებაში მონაწილეობს არასაბიუჯეტო საქმიანობის უფლების მქონე სსიპ-ების და აიპ-ების მიერ არასაბიუჯეტო საქმიანობის შედეგად გასულ წლებში მიღებული მოგების გაუნაწილებელი თანხები, აგრეთვე საანგარიშო წლის მოგების თანხა, რომელიც დარჩა გაუნაწილებელი.

ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგება

შემოსავლები

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის თანახმად, საბიუჯეტო ორგანიზაციებს (გარდა სსიპ-ებისა და ა(ა)იპ-ებისა) უფლება არა აქვთ მიღებული შემოსავლები გამოიყენონ საკუთარი მიზნებისთვის. ბიუჯეტის შესრულება ხდება საკასო მეთოდით. შედეგად, შემოსავლების საკასო შესრულების შემთხვევაში, საბიუჯეტო ორგანიზაციებს წარმოეშობათ ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულება. „წმინდა ღირებულების“ ანგარიშში მითითებული სადებეტო ჩანაწერი - „ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულება“ წარმოადგენს საკრედიტო ჩანაწერში მითითებული მთლიანი შემოსავლებიდან ფულადი ფორმით მიღებული შემოსავლების მოცულობას, რომელიც ირიცხება ბიუჯეტში, ხოლო დანარჩენი - არაფულადი ფორმით მიღებულ შემოსავლებს, რომელთა გამოყენების უფლებაც გააჩნია საბიუჯეტო ორგანიზაციას. შემოსავლები მოიცავს კანონით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში ბიუჯეტიდან გამოყოფილ დაფინანსებას. არასაბიუჯეტო საქმიანობის უფლების მქონე სსიპ-ების და აიპ-ების საკუთარი შემოსავლები აღრიცხულია საბიუჯეტო სახსრებიდან გამოცალკავებით - არ ითვალისწინებს ბიუჯეტიდან მიღებულ დაფინანსებას. არასაბიუჯეტო საქმიანობის შედეგად მიღებული შემოსავლების მიხედვით გაანგარიშებული სსიპ-ების და ა(ა)იპ-ების მოგება/ზარალი ასახულია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში - „გაუნაწილებელი მოგება“ ან „დაუფარავი ზარალი“.

კონსოლიდირებული შემოსავლების მონაცემები საბიუჯეტო ორგანიზაციების დაფინანსების ნაწილში კორექტირებულ იქნა ასევე ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო ვალის და საგარეო

დაფინანსების დეპარტამენტის და ხაზინის ინფორმაციის გათვალისწინებით ფინანსურ აქტივებზე დარიცხული 2015 წლის განმავლობაში პროცენტის და პირგასამტებლოს სახით მიღებულ შემოსავლებზე, რაც უკავშირდება საგარეო და საშინაო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე გაცემულ საშინაო სესხებს. ქვემოთ მოცემულია მოწოდებული ინფორმაცია:

ფინანსური აქტივი (ათასებში)	პროცენტი		პირგასამტებლო და სხვა შემოსავლები	
	დარიცხული	მიღებული	დარიცხული	მიღებული
საშინაო	26,240.3	26,126.6	22,639.8	218.4
სესხები	26,240.3	26,126.6	22,639.8	218.4
<i>მ.შ. სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაცემული სესხები</i>	26,240.3	26,126.6	22,639.8	218.4
საგარეო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე	25,301.2	25,301.2	2,283.7	197.2
საშინაო საკრედიტო რესურსების ხარჯზე	939.0	825.3	20,356.1	21.2
<i>მ.შ ლარი</i>	939.0	825.3	18,721.6	21.2
<i>მ.შ დოლარი (ექვივალენტი ლარში)</i>			1,634.5	

ხარჯები

ხარჯების სტრუქტურა წარმოდგენილია როგორც საოპერაციო (მიმდინარე) ხარჯები და კლასიფიცირებულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად. არასაბიუჯეტო საქმიანობის ნაწილში, ხარჯების მუხლებად წარმოდგენილია შემოსავლების მიღებასთან დაკავშირებული პერიოდის დანახარჯები. საბიუჯეტო სახსრებით წარმოდგენილი ხარჯები არ არის დაკავშირებული შემოსავლების მიღებასთან. ის დაკავშირებულია საანგარიშგებო პერიოდში მიღებულ დაფინანსებასთან და პერიოდის დასაწყისისთვის მოთხოვნების სახით რიცხულ წინა წლებში მიღებულ დაფინანსებასთან.

ორგანიზაციების ხარჯების კონსოლიდირებული მონაცემები კორექტირებულ იქნა ფინანსთა სამინისტროს საგარეო დეპარტამენტის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის გათვალისწინებით, სესხებზე და ფასიან ქაღალდებზე დარიცხულ და გადახდილ პროცენტებთან დაკავშირებით.

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	პროცენტი საანგარიშგებო პერიოდში	
	დარიცხული	გადახდილი
<i>საშინაო</i>		
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	152,223.6	152,223.6

ფინანსური ვალდებულება (ათასებში)	პროცენტი საანგარიშგებო პერიოდში	
	დარიცხული	გადახდილი
<i>საგარეო</i>	174,333.4	174,333.4
სესხები	94,547.3	94,547.3
<i>მ.შ. ეროვნული ბანკის მიერ აღებული სავალუტო ფონდის სესხები</i>		
<i>მ.შ. გარანტირებული სესხები</i>	39.6	39.6
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	79,786.0	79,786.0

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებულია არაპირდაპირი მეთოდი არასაბიუჯეტო საქმიანობით მიღებული შემოსავლებისთვის, ხოლო საბიუჯეტო სახსრებთან მიმართებაში ანგარიშგებაში გათვალისწინებულია ხაზინის ანგარიშგებზე ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება, რომლის მომზადება ხდება სახელმწიფო ხაზინის მიერ ყოველთვიურად პირდაპირი მეთოდის გამოყენებით და გათვალისწინებულია მესამე პირს გადახდები, რაზედაც მხარჯავ დაწესებულებებს სრული ინფორმაცია მეთოდოლოგიის მიხედვით არ წარმოუდგენიათ.

ანგარიშგებაში საოპერაციო ხარჯებში აღრიცხულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული მიმდინარე ხარჯები, მათ შორის მატერიალური მარაგების (გარდა სტრატეგიული მარაგებისა) და მცირეფასიანი გრძელვადიანი აქტივების შეძენაზე გაწეული ხარჯები. ანგარიშგება დაყოფილია

წყაროების მიხედვით და არის სამ-სვეტიანი. ანგარიშგება შედგენილია წმინდა ღირებულების ანგარიშის შედეგის კორექტირებებით. კორექტირებულია:

1. ცვეთის თანხებით;
2. დებიტორული დავალიანების ზრდით/კლებით;
3. კრედიტორული დავალიანების ზრდით/კლებით;
4. არაფინანსური აქტივების და ფინანსური აქტივების/ვალდებულებების (გარდა მატერიალური მარაგებისა) წმინდა ცვლილებით ერთი დონის სახელმწიფო ერთეულებს შორის უსასყიდლოდ გადაცემა/მიღების შედეგად;
5. მატერიალური მარაგების და მცირეფასიანი გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების წმინდა ცვლილებით.

კაპიტალში ცვლილებების შესახებ ანგარიში

კაპიტალში ცვლილებების შესახებ ანგარიშში თავს იყრის ისეთი ინფორმაცია, რომელიც გავლენას ახდენს კაპიტალის მოცულობაზე, მათ შორის, საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური შედეგი, აქტივების და ვალდებულებების რაოდენობრივი ცვლილებები, გადაფასების შედეგად მიღებული ნამეტი/დანაკლისი, კურსთაშორის სხვაობით მიღებული მოგება ან ზარალი, ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულების აღიარება და სხვ.

საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს შემოსავლებით და ხარჯებით დაანგარიშებული ფინანსური შედეგი, არასაოპერაციო შემოსავლებთან/ხარჯებთან ერთად აისახება კაპიტალში ცვლილებების შესახებ ანგარიშში.

ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიში

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის №424 ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის მოთხოვნები ხარჯების გაწევის თაობაზე დაცულია: სხვა მატერიალური მარაგების, მოთხოვნებისა და სხვა დებიტორული დავალიანებების ხარჯებში გატარების და ნაერთ ბალანსში ასახული უცხოური კრედიტებითა და გრანტებით განხორციელებული საინვესტიციო პროექტების ფარგლებში სხვადასხვა ხარჯვით კატეგორიაში გაწეული ხარჯების გათვალისწინებით, მხარჯავი დაწესებულებების მიერ ფაქტიური ხარჯების მეტობა როგორც დაზუსტებულ საგეგმო პარამეტრებზე, ასევე ვალდებულებების მოცულობაზე არ ფიქსირდება.

ფინანსური ანგარიშგება ასევე მოიცავს დამატებით ინფორმაციას, **დანართი 1 - ორგანიზაციის ანგარიში არაფინანსური აქტივების მიღება-გასვლის შესახებ**

დასკვნა

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესში, გაკეთდა ანალიზი თითოეული ორგანიზაციის ფინანსური ანგარიშგების სიზუსტის და მისი შესაბამისობის დასადგენად აღრიცხვის და ანგარიშგების არსებულ ნორმებთან, რაც, თავის მხრივ, გულისხმობდა ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოების შესაბამისობის დადგენას საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან და კრიტერიუმებთან.

მხარჯავი დაწესებულებების მიერ წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგების ანალიზისას გამოვლინდა ბუღალტრული აღრიცხვის შედეგად გამოწვეული რიგი უზუსტობები, რამაც გავლენა იქონია ფინანსური ანგარიშგების ელემენტებზე, რომლებიც ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია აქტივების, ვალდებულებების და კაპიტალის სახით, ხოლო ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებაში - შემოსავლებისა და ხარჯების და არასაოპერაციო შემოსავლების/ხარჯების სახით, მათ შორის:

- მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, პრობლემურია დებიტორულ/კრედიტორული დავალიანებების და არაფინანსური აქტივების წყაროების მიხედვით გამიჯვნა, ძირითადად ეხება ყველა იმ ორგანიზაციას, რომლებიც ეწევიან როგორც საბიუჯეტო, ისე არასაბიუჯეტო საქმიანობას;
- აღრიცხვის უზუსტობებმა გავლენა იქონიეს აქტივების და ვალდებულებების მოცულობაზე (საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი; სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და კრიზისების მართვის საბჭოს აპარატი; საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო; საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო);
- დაფიქსირდა ბუღალტრული აღრიცხვის არსებული ნორმებიდან გადახვევები, რამაც წმინდა ღირებულებაზე ჰპოვა ასახვა (სსიპ - საზოგადოებრივი მაუწყებელი-ს აჭარის ტელევიზია და რადიო; სსიპ იურიდიული დახმარების სამსახური; სსიპ კონკურენციის სააგენტო; სსიპ საჯარო სამსახურის ბიურო; საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო; საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო);
- სრულყოფილად არ არის აღრიცხვაში ასახული მიზნობრივი და სასაქონლო ფორმით მიღებული გრანტის თანხები.

